

Masarykova univerzita Brno
Ekonomicko-správní fakulta

Seminární práce do předmětu
**PRACOVNÍ TRHY
A POLITIKA ZAMĚSTNANOSTI**

MIGRACE PRACOVNÍ SÍLY

Zpracovaly: Jana Pelikánová
Tereza Živná

Rok: 2004

1. Úvod

Psát seminární práci na téma migrace pracovní síly jsme se rozhodli, protože migrace obecně hrají v globalizujícím se světě stále významnější roli. Navíc je pracovní migrace specifická tím, že přístup k ní je ovlivněn např. současnou hospodářskou situací země, nedostatkem kvalifikovaných pracovních sil apod. Zajímavé je podívat se na tento vývoj i z hlediska sjednocující se Evropy. V případě ČR se pokusíme srovnat očekávané změny v této oblasti po vstupu ČR do EU se skutečností a připravované koncepty.

2. Migrace a její vývoj v zemích OECD

Pracovní migraci řadíme mezi tzv. tradiční, a to společně s migracemi rodinnými, migrací žadatelů o azyl a uprchlíků. V poslední době se však vyvíjejí další specifické formy mezinárodní mobility osob. Ty nevytvářejí migraci v pravém smyslu slova, ale s pracovní mobilitou souvisí. Jde např. o přesuny zaměstnanců multinárodních firem, dočasné pohyby kvalifikovaných pracovníků vykonávajících určité služby, mobilita studentů a penzistů.

Při analýze migrace pracovních sil nesmíme zapomínat, že číselné údaje nemohou být přesné, a to vzhledem k nelegální migraci a nelegálnímu zaměstnávání cizinců.

V posledních 20 letech můžeme pozorovat několik fází ve vývoji migrace. V osmdesátých letech to byl vzestup migrací ve všech zemích OECD a to díky otevření hranic ve východní Evropě a rychlému ekonomickému vzestupu v řadě asijských zemí. Tento trend vyvrcholil na počátku 90. let. Právě na počátku 90. let tvořili významnou část migrací vlny uprchlíků.

Od té doby počet legálních vstupů do zemí OECD významně poklesl, a to vlivem přijetí restriktivních opatření a intenzivní kontroly migrací. Byly zpřísněny i podmínky pro sjednocování rodin např. v Rakousku, Dánsku a Nizozemsku. Zřetelný pokles migrací trval až do období let 1997 – 1998.

Tehdy začalo díky ekonomickému oživení opět docházet k postupnému obratu v migračních tocích. Další důvod můžeme vidět v tom, že kvůli vývoji na trhu práce (vývoj nových technologií a jimi způsobený nedostatek kvalifikovaných pracovních sil, oproti tomu i neuspokojená poptávka po nekvalifikovaných profesích a stárnutí populace v ekonomicky vyspělých zemích) mnoho evropských zemí přehodnotilo svoje dříve restriktivní migrační politiky.

Migrace spojené se zaměstnáváním vzrostly zejména v Kanadě a Spojeném království. Proporce, které tato kategorie imigrantů zaujímá, se stále zvyšuje, a to proto, že jiné migrační kanály podléhají přísnějším restrikcím.

V roce 2002 byla implementována další opatření v reakci na teroristický útok na Spojené státy, a tím se samozřejmě opět zvýšila pozornost věnovaná pohybu cizinců.

Pracovní migrace tvořily největší podíl nových vstupů cizinců na Slovensku, ve Švýcarsku, Austrálii a Portugalsku a lze předpokládat, že jejich význam dále poroste, protože příslušníci rodin, kteří obdrží trvalý pobyt, mají přístup na trh práce.

3. Tradiční a nové migrační pohyby

Migrační pohyby v mnoha zemích OECD jsou charakteristické tím, že obvykle převládají 2 až 3 – obvykle sousední – hlavní zdrojové země imigrace. V současné době se však množství těchto zemí rozšiřuje.

V Evropě tvoří velkou část imigrace občané států EU, navíc jsou migrace vázány na historii jednotlivých států. Tak např. v zemích západní Evropy jsou nejčastější skupinou cizinců občané bývalé Jugoslávie, Turci, Marokánci a Alžířané. Afrika je významným zdrojem pro Francii, Portugalsko, popř. i Belgii. Naopak pro Velkou Británii, Řecko či Itálii je hlavním zdrojem Asie.

Co se týká cílových zemí, můžeme vyzorovat zřetelnou převahu Rakouska a Německa. V posledních letech se však do popředí dostávají i země EU, které dříve patřily mezi vysílající (např. Itálie, Irsko, Španělsko a Portugalsko).

Mezi populací cizinců usídlených v západní Evropě a východní Evropě existují velké rozdíly, stejně jako mezi jednotlivými zeměmi. Německo např. hostí zhruba třetinu z celkového počtu cizinců, Francie 15 %, Velká Británie 12%. Co se týká trvalé migrace z východní do západní Evropy, ta byla nižší než se očekávalo, ovšem v rámci dočasných migrací tvořila podstatnou část.

Přesná a srovnatelná data o cizí pracovní síle v Evropě jsou ještě hůře získatelná než data o celkovém počtu cizinců s povolením k pobytu. Tyto problémy souvisí s nelegální migrací, nelegální prací apod. V západní Evropě bylo kolem roku 1997 registrováno zhruba 7,4 mil. cizích pracovníků, což bylo o 27 % více než o deset let dříve, ale jen o 1 % více než v roce 1994.

Současný vývoj ukazuje na pokles ve vývoji cizí populace v Belgii a Švédsku. Naopak největší vzestup je zaznamenán ve Středozeří (Řecko, Itálie, Španělsko, Portugalsko), Finsku, Velké Británii a Irsku. Důvody pro tento vývoj jsou v jednotlivých zemích různé. O růst pracovních migrací šlo především v Irsku a Finsku.

4. Vývoj migrací v ČR

Migrační klima v ČR se výrazně změnilo po r.1989, dnes se ČR stala zemí, v níž cizinci hledají možnost dočasného pracovního uplatnění, ale i trvalého usídlení.

V r. 1990 představovali cizinci v ČR pouze 0,4 % obyvatel a tři čtvrtiny z nich byly trvale usídleni, v současnosti pobývají dvě třetiny cizinců v ČR přechodně, většinou za účelem zaměstnání či podnikání.

4.1 Populační vývoj a migrace

Počet obyvatel ČR se od roku 1990 snižuje (pokles od r. 1990 do r. 2002 o zhruba 162 tis.). Zároveň se projevuje trend stárnutí. Tento problém se prohlubuje ještě tlakem na zvyšování vzdělání a kvalifikace, což vede k prodloužení doby přípravy na povolání. V důsledku tohoto vývoje odborníci předpokládají nedostatek pracovních sil v dlouhodobém horizontu. Dle některých může v roce 2030 chybět na trhu práce v ČR zhruba 420 tisíc osob.

A právě jednou z možností jak tuto situaci řešit, může být migrace. Ani ta však nestačila vyrovnat přirozený úbytek. V letech 1990 – 2002 se podle oficiální evidence přistěhovalo do ČR 189 tis. osob a vystěhovalo 98 tis. osob, tzn. přírůstek 91,4 tis obyvatel.

4.2 Nezaměstnanost v ČR a cizí pracovní síla

Nabízí se otázka, jakou roli má hrát cizí pracovní síla na trhu práce nyní, za situace relativního dostatku obyvatel v produktivním věku a zároveň nedostatku volných pracovních míst pro domácí uchazeče o zaměstnání. Odpovědí je nesoulad mezi některými nabízenými a poptávanými pracovními místy a podmínkami nabízenými zaměstnavateli. Roli hrají i životní náklady v ČR oproti zemím, odkud k nám pracovníci přichází. Cizinci akceptují vyšší nabízených mezd a úroveň pracovních podmínek proto, že se v průběhu pracovního pobytu v ČR snaží maximalizovat výděly a minimalizovat životní náklady a rozhodující část finančních prostředků převádí do své domovské země, kde se teprve zhodnotí díky rozdílům v kupní síle.

Cizinci mohou obsadit pouze pracovní místa, která nelze obsadit domácími uchazeči o zaměstnání. Škála pracovních příležitostí pro přechodně zaměstnávané cizince je tak velmi zúžená. Atraktivní místa bývají obsazována domácími zájemci, výjimku tvoří pracovní místa, na nichž jsou zaměstnáni občané zemí OECD, zvláště EU. Zde jsou dobře honorovaná pracovní místa obsazena zahraničními specialisty buď proto, že na trhu práce ČR není dostatek pracovníků, kteří by je mohli vykonávat nebo proto, že se jedná o klíčové zaměstnance zahraničních společností.

4.3 Směry pracovních migrací směřujících do ČR

Na trhu práce České republiky působí zejména cizinci ze střední a východní Evropy (SVE), jejichž podíl na zaměstnanosti v průběhu let narůstá (na konci roku 2002 asi 77 %). Po celé období 1990 – 2002 připadalo na skupinu cizinců ze SVE více než 90 % z celkového počtu platných povolení k zaměstnání.

Mezi cizinci z různých zemí byly patrné rozdíly. Např. počet podnikatelů rostl zejména mezi občany Ukrajiny, jejichž závislé zaměstnávání (na základě pracovního povolení) bylo regulováno kvótami. Ale podnikání se stalo populární i mezi ostatními občany SVE.

Na konci roku 2002 tvořili ekonomické aktivity občanů členských zemí EU (za 15 zemí) 4%, občanů kandidátských zemí EU 45 % a občané ostatních zemí 51 %. Ve skupině občanů kandidátských zemí EU hrají dominantní roli občané Slovenska (89 %) a Polska (11 %), ačkoli trendem je relativní snižování zaměstnanosti občanů těchto zemí. Co se týká zaměstnanosti občanů EU, třetinu tvoří Němci, pětinu občané Velké Británie, 12% občané Francie, 10% občané Rakouska, větší část tvořili i Italové a Nizozemci. Nejpočetnější skupinu cizinců z ostatních zemí představují Ukrajinci, dále Vietnamci a Bulhaři.

Celkově patří historicky k nejvýznamnější zdrojové zemi pracovních migrací Slovensko, počet registrovaných osob však klesá. Na konci r. 2002 bylo evidováno 63,7 tis. ekonomicky aktivních občanů SR (tj. pokles téměř o 7 tisíc oproti předešlému roku).

Další významnou skupinou jsou Ukrajinci (na trhu práce evidováno v r. 2002 39 tis. osob). Od r. 1996 platí Dohoda o zaměstnávání Ukrajinců v České republice, která umožňuje

stanovení ročních kvót pro počet povolení k zaměstnání. Značná část Ukrajinců se tak přelila do sféry podnikání.

Třetí nejpočetnější skupinou jsou Poláci, dále Bulhaři, občané Ruské federace. Posledními skupinami, které převyšují 2000 osob jsou občané Německa a USA.

4.4 Vztahy mezi cizí a domácí pracovní silou

V budoucnu se Česká republika bez cizí pracovní síly neobejde, je proto otázkou, jak nejlépe uspořádat vztahy mezi domácí a cizí pracovní silou. Existují dvě základní varianty.

První z nich jsou časově limitované pracovní migrace. Ty poskytují možnost účelné reglace cizí pracovní síly na trhu práce a vylučují možnost nezaměstnanosti přechodně najímaných cizinců. V případě migračního tlaku si však cizinci cestu na trh práce obvykle najdou, ať již legální nebo nelegální.

Druhou možností je integrace cizinců na trhu práce prostřednictvím trvalého usídlení. Ta umožňuje stabilizaci cizí pracovní síly a snižuje rizika nelegální práce. Nese ale nebezpečí propadu části cizinců mezi nezaměstnané a tím následně ke zvyšování sociálních výdajů státu.

4.5 Občané ČR zaměstnaní v zahraničí

Počet občanů ČR pracujících v zahraničí je v porovnání s počtem cizinců zaměstnaných v ČR relativně nízký a bývá odhadován na 20 – 30 tisíc osob. Evidence občanů ČR zaměstnaných v zahraničí totiž není vedena. Registruje se pouze zaměstnání v rámci bilaterálních dohod se Slovenskem a Německem. Významná část těchto občanů pracuje právě v Německu, Rakousku nebo na Slovensku. Další vyhledávané země jsou např. USA, Kanada či Austrálie.

K výše uvedeným počtům je nutno připočítat ještě zhruba 2000 českých občanů zaměstnaných v rámci smluv o dílo českých a německých firem a zhruba 3 – 5 tis. tzv. „pendlerů“ dojíždějících denně za prací do Německa.

V uplynulém desetiletí získalo zkušenost s prací v zahraničí podle výsledků různých empirických výzkumů asi 5 % ekonomicky aktivní populace.

4.6 Nelegální zaměstnávání cizinců

Problémy nelegálního zaměstnávání cizinců se vztahují na několik okruhů činností. Je to:

- práce bez platného povolení k zaměstnání nebo v rozporu s ním
- podnikání v rozporu s požadavky na tuto formu činnosti
- zakládání obchodních společností a družstev, v nichž jsou společníci, resp. družstevníci zaměstnávání de facto jako v závislé pracovní činnosti
- zakrývání nedovoleného zprostředkování práce obchodními vztahy mezi objednatelem a zhotovitelem
- obcházení povolení k zaměstnání formou služebních cest

V roce 2002 bylo uskutečněno celkem 11 tis. kontrol podnikatelů zaměstnávajících další osoby, z toho 12 % tvořily kontroly zaměstnavatelů zaměstnávající cizince. Zkontrolováno bylo 5145 cizinců a z nich zjištěno 1488 nelegálně zaměstnaných. Dle tohoto výsledků lze odvodit zhruba 22 tis neregulérně zaměstnaných cizinců v ČR.

Kontroly provádějí úřady práce, útvary služby cizinecké a pohraniční policie, Česká obchodní inspekce a živnostenské úřady.

5. Pilotní projekt Ministerstva práce a sociálních věcí

5.1. Aktivní výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků

Od 28. července 2003 probíhá projekt, který vyhlásilo Ministerstvo práce a sociálních věcí ve spolupráci s Ministerstvem vnitra a Ministerstvem zahraničních věcí. Jeho cílem je přivést do České republiky zahraniční odborníky, kteří se zde chtějí usadit i se svými rodinami. Impulsem k tomuto rozhodnutí byly nepříznivé zprávy o demografickém vývoji a stárnutí populace. Projekt je koncipován jako pětiletý a umožní kvalifikovaným zahraničním pracovníkům požádat ve zkrácené lhůtě po 2,5 letech o povolení k trvalému pobytu (v současnosti po 10 letech).

V prvním roce byl otevřen pro občany Bulharska, Chorvatska a Kazachstánu. Od října 2004 je otevřen rovněž pro občany Běloruska a Moldavska a pro čerstvé absolventy českých vysokých škol ze všech států světa, kromě těch, kteří v ČR studovali v rámci rozvojové pomoci. Projekt bude postupně rozšiřován o další státy a na větší počet osob.

Mezi základní podmínky, které musí zájemci splnit, patří minimálně středoškolské vzdělání, získání legálního zaměstnání v ČR a vízum k pobytu nad 90dnů za účelem zaměstnání nebo povolení k dlouhodobému pobytu vydané za stejným účelem. Žadatelé o vstup do projektu musí mít předchozí praxi, výjimku představují čerství absolventi českých vysokých škol. ČR zájemcům nezajistí zaměstnání, vízum, ubytování ani další výhody. Účastníci projektu získají měsíční ochrannou lhůtu na nalezení nového pracovního místa, pokud předchozí místo neztratili vlastní vinou.

Zájemci se mohou do projektu hlásit pouze z území ČR na speciálním administrativním pracovišti Ministerstva práce a sociálních věcí v Praze. Občané Bulharska, Chorvatska a Kazachstánu mají rovněž možnost žádost o vstup do pilotního projektu na zastupitelském úřadu ČR v jejich domovských státech. Při hledání zaměstnání mají zájemci možnost využít bezplatné internetové aplikace www.imigracecz.org, na kterou mohou čeští zaměstnavatelé umísťovat nabídky volných pozic. Kromě zaměstnavatelů mohou hledat vhodné adepty na volná místa neobsaditelná občany ČR a dalších zemí EU i úřady práce.

Kritériem pro výběr do projektu je získání minimálně 25 bodů z 66 maximálně možných. Hodnotí se zkušenosti se zaměstnáním v České republice, pracovní zkušenost, dosažené vzdělání, věk, předchozí zkušenosti se životem v ČR, jazykové znalosti a hodnocení rodiny. Bodové hodnocení představuje zcela objektivní a transparentní systém, bez možnosti subjektivního ovlivňování ze strany organizátorů projektu.

5.2. Přijetí účastníci projektu

V prvním roce činila kvóta pro zařazení do projektu 300 osob, ve druhém to bude 700 pracovníků (300 bude spadat do kvóty účastníků vstupujících do projektu z území ČR, zbytek ze zahraničí). MPSV dosud vybralo 185 osob, z toho 177 v prvním projektovém roce.

Nejvíce zájemců je z Bulharska (154), Kazachstánu (26) a Chorvatska (5). Zájem projevují spíše o technické profese (47), oblast managementu (19), zdravotnictví (13), umělecké profese (11), administrativu (10) a oblast IT (8). Vzdělání mají nejčastěji středoškolské (54%), 33 % osob má dokončené vysokoškolské vzdělání (z toho 28 % magisterský program, 5% bakalářský program) a 5% doktorský program.

Nejpočetnější skupinou, co se týče věku, jsou lidé nad 35 let (53,5 %), na druhém místě jsou osoby od 23 do 35 let (45,4%). Více než polovina účastníků je bezdětná, zbylí účastníci mají celkem 139 dětí. V průměru připadá 1,3 dítěte na jednoho pracovníka. 28% účastníků je svobodných, 12% rozvedených. Celkem 41 účastníků projektu (23 procent) umí česky.

Během zkušebního období byli z projektu vyřazeni 3 účastníci, protože přestali splňovat některou ze základních podmínek, tj. ztratili zaměstnání nebo neměli potřebné vízum. Zbylí vybraní účastníci jsou nyní v tzv. zkušebním období. MPSV po dvou a půl letech od jejich zařazení do projektu vyhodnotí, zda splnili jeho podmínky, tj. zda se dokázali integrovat do české společnosti, a buď doporučí nebo nedoporučí Cizinecké a pohraniční policii ČR, aby jim udělila trvalý pobyt.

6. Trendy v zahraničních pracovních migracích v ČR v letech 1995 - 2004

Celková zaměstnanost cizinců vzrostla v letech 1995 až 2004 ze 148 855 na 169 307 (+20 452). Zaměstnanost občanů „třetích zemí“ vzrostla z 68 555 na 82 836 (+14 281), u občanů EU byl zaznamenán nárůst z 80 300 na 86 471 (+6171). V roce 1995 se občané EU podíleli na celkové zaměstnanosti cizinců 54% oproti 51% v roce 2004. Zaměstnanost občanů SR činila 42% v roce 1994 a 43% v roce 2004. Podíl cizinců z třetích zemí činil 46% v roce 1994 a 49% v roce 2004. Došlo k vzestupu pracovních migrací ze Slovenska a třetích zemí, naopak poklesly migrace z EU. Občané SR měli volný přístup na české pracovní trhy po celou dobu, přístup občanů EU byl v 90. letech formálně podmíněn získáním povolení k zaměstnání. V té době však na českém trhu existovala nenasycená poptávka po určitých kvalifikovaných profesích, která nemohla být nasycena z domácích zdrojů.

Změnila se struktura pracovních migrací, počet cizinců v postavení zaměstnání se snížil, počet cizinců se živnostenským oprávněním se naopak zvýšil. Nejvíce přesunů od zaměstnání k živnostenskému podnikání proběhlo mezi cizinci ze zemí střední a východní Evropy, kteří měli přístup na trh práce ztížen podmínkou získání pracovního povolení v profesích, v nichž existoval trvale převis nabídky nad poptávkou. Zaměstnání na základě pracovního povolení bylo pro cizince z třetích zemí stále méně atraktivní pro obtížnost vstupu na trh práce a relativně nízkou pracovní flexibilitu. Pokles cizinců zaměstnaných na základě pracovního povolení do určité míry snížil možnost regulace pracovních migrací z těchto zemí. Podnikání cizinců bylo více méně liberální, statisticky podchyceno je pouze živnostenské podnikání. Paradoxem je, že se do podnikání v ČR pouštěli především cizinci z bývalých socialistických zemí, než ze zemí EU. Podnikání cizinců z východu ale nebylo spojeno s přílivem investic a kapitálu, pouze s přílivem pracovní síly.

7. Vstup ČR do EU

Po vstupu ČR do EU byl zaznamenán nárůst všech forem pracovních migrací. Počet cizinců s povolením k zaměstnání se zvýšil z 42 142 na 42 398 (+1256). Počet občanů SR

registrovaných na českých úřadech práce se zvýšil z 59 702 na 64 140 (+4438). Počet cizinců se živnostenským oprávněním se zvýšil jen mírně z 62 392 na 62 769 (+377).

I když se přístup občanů ze zemí EU na náš pracovní trh zjednodušil (pracovní povolení jsou vydávána pouze pro účel evidence), paradoxně jich ubylo. Výjimkou je již zmiňované Slovensko. Na konci června 2004 bylo na trhu práce v ČR nejvíce občanů EU ze Slovenska (72 517), Polska (7184), Německa (2138), Velké Británie (1293), počet občanů ostatních členských zemí unie nepřevyšoval jeden tisíc.

Mezi cizinci z třetích zemí bylo nejvíce Ukrajinců (39 423) a Vietnamců (21 406). Výrazně stoupl počet obyvatel Mongolska a Moldavska s povolením k zaměstnání, mírný růst byl zaznamenán u občanů Bulharska a Rumunska. Naopak klesl počet občanů Běloruska a Ruska s povolením k zaměstnání. Vietnamci patří i nadále k nejpočetnější skupině cizinců podnikajících na území ČR na živnostenský list, v pořadí je následují Ukrajinci.

Po vstupu ČR do EU se podařilo utlumit růst živnostenského podnikání cizinců z třetích zemí, čímž se podařilo rozšířit prostor pro regulaci jejich počtu na trhu práce v ČR. Přestože se nezaměstnanost v ČR držela na poměrně vysoké úrovni, příliv cizinců na trh práce pokračoval.

8. Obavy z přílivu levné pracovní síly z ČR do EU

Státy EU se obávaly jejího rozšíření a přílivu levné pracovní síly, která povede k problémům na jejich trhu práce. Rozhodly se proto uplatnit různá omezení volného pohybu pracovních sil a zavedly přechodné období s následnou revizí omezujících opatření. Tyto obavy se ukázaly jako neoprávněné.

Z pouhého faktu, že je ekonomická výkonnost ČR nižší než výkonnost států EU nelze apriori usuzovat, že po otevření pracovního trhu dojde k hromadnému exodu pracovních sil do států s vyšší ekonomickou úrovní. I v samotné EU existují regionální rozdíly a k žádným masivním pohybům pracovních sil z méně rozvinutých do více rozvinutých regionů nedochází.

V roce 2000 proběhlo v ČR první celoplošné šetření ke zjištění migračního potenciálu mezi 4 770 respondenty. Subjektivní postoje dotazovaných byly propojeny s objektivními údaji ze statistiky rodinných účtů. Zkoumány byly postoje k životu a práci v cizině, trvalému odchodu z ČR, dočasnému pobytu a práci v zahraničí, důvody pro preferenci života a práce v ČR a dosavadní migrační zkušenosti. Drtivá většina respondentů (88%) na život a práci v cizině nepomýšlí. Z osloveného vzorku vyjádřilo zájem pracovat v zahraničí 15 %.

Hlavním důvodem preference pracovního uplatnění ve vlastní zemi před možností výrazně vyššího výdělku v zahraničí je silná vazba na rodinu a přátele. Lze najít ale i celou řadu sociálně psychologických a materiálních důvodů (např. nedůvěra ve vlastní schopnosti, vlastnictví rodinného domku, neznalost cizího jazyka, obtíže při vyřizování formalit atd.)

Naprostá většina těch, kteří o práci v zahraničí uvažují, preferuje krátkodobý pobyt. Trvalou migraci nebo pobyt delší než 10 let upřednostňují pouhá 2 % dotázaných. Hlavními důvody trvalé emigrace jsou nejasná hospodářská situace v ČR a šance na lepší finanční zabezpečení v cizině. Evropský trh není pracovní migrací příliš ohrožený, neboť rozsah migračního potenciálu je příliš malý a navíc většina respondentů preferuje zámořské státy (USA a Kanadu).

Míra reálné migrace vybraného vzorku činila 3% z počtu všech dotázaných s pozitivním vyjádřením k životu a práci v cizině a pouhé 0,5 % z celého vzorku. Pojmem reálná migrace se rozumí, že dotázaný má zařizeny formální náležitosti výjezdu, má přislíbené pracovní místo nebo bydlení.

Struktura migračních záměrů osloveného vzorku 4 770 respondentů

Druh migrace	Podíl	
	potenciálních migrantů	respondentů
Dlouhodobá (trvalá)	10,9	1,6
Dočasná	89,1	12,7
z toho		
Hypotetická	40,8	5,8
Pravděpodobná	12,0	1,7
Reálná	3,7	0,5

Pramen: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí

Použitá literatura:

Ministerstvo práce a sociálních věcí www.mpsv.cz
www.migraceonline.cz

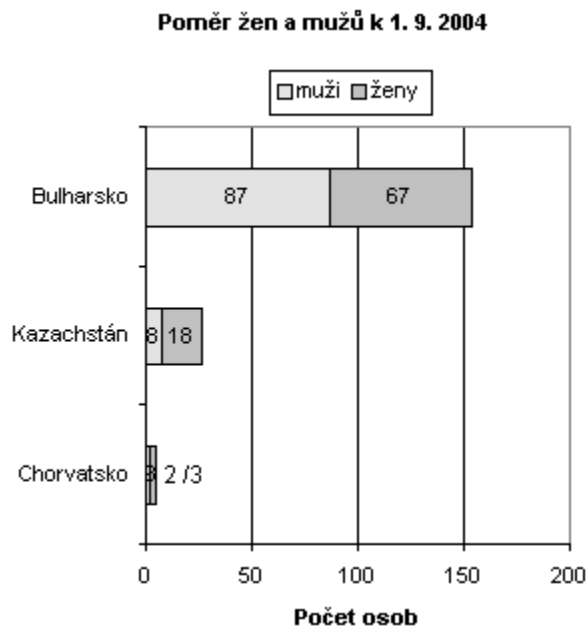
Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, M. Horáková, Mezinárodní migrace a migrace cizí pracovní síly, VÚSPSV Praha, listopad 2003

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, J.Vavrečková, Migrační potenciál českého obyvatelstva v procesu evropské integrace, VÚSPSV Praha, prosinec 2003

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, M. Horáková, I. Macounová, Mezinárodní pracovní migrace v ČR, Bulletin č. 11, VÚSPSV Praha, září 2003

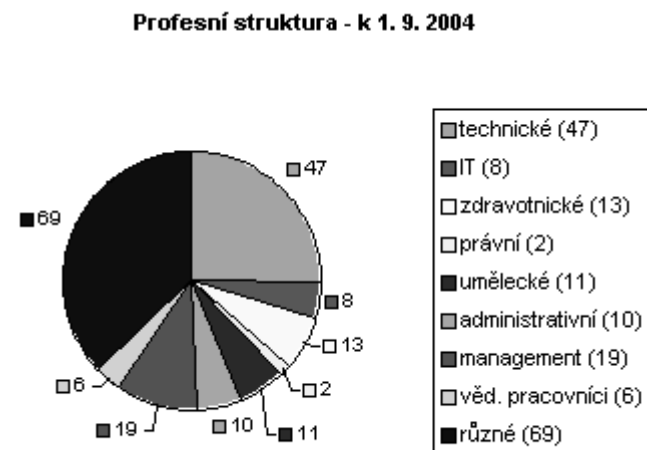
Příloha:

Tabulka č.1 : Rozdělení podle národností a podle pohlaví

Pramen: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí

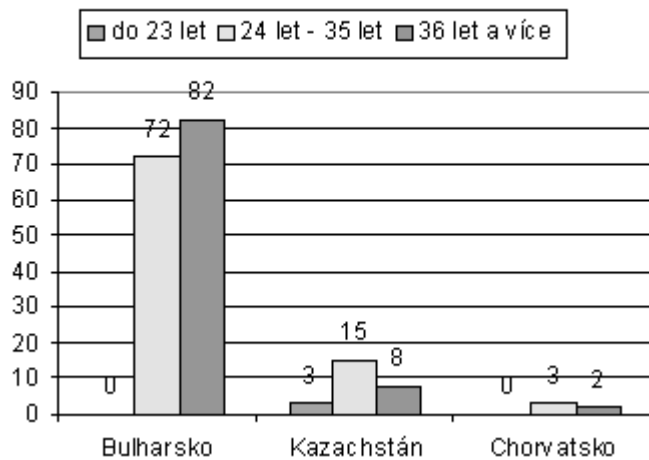
Tabulka č.2 : Rozdělení podle profesí uchazečů

Pramen: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí

Tabulka č.3 : **Rozdělení podle věku uchazečů**

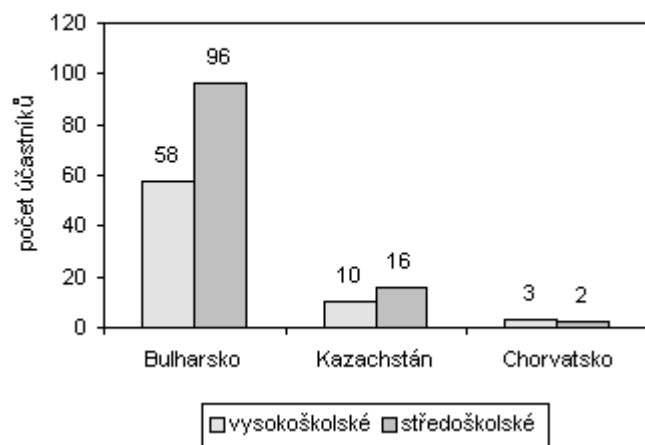
Věková struktura účastníků - stav k 1. 9. 2004

Pramen: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí

Tabulka č.4 : **Rozdělení podle vzdělání uchazečů**

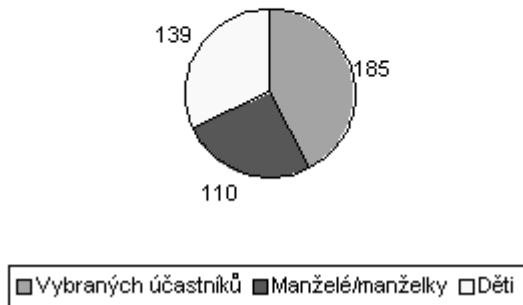
Vzdělání uchazečů - stav k 1. 9. 2004

Pramen: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí

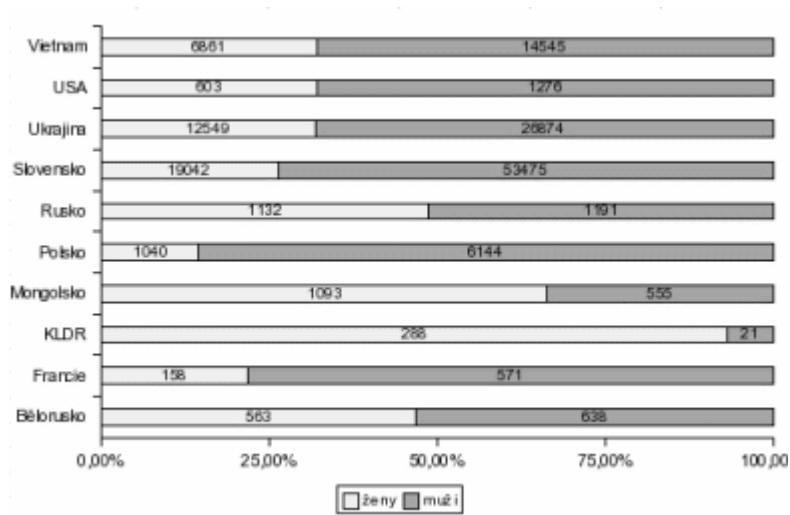
Tabulka č. 5: **Rodinní příslušníci**

**Maximální počet potenciálních budoucích
žadatelů o TP ve zkrácené lhůtě - stav k 1. 9.
2004**

Pramen: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí

Tabulka č. 6: **Ekonomické aktivity migrantů podle občanství a gender v České republice**

Pramen: www.migraceonline.cz

Tabulka č. 7: Ekonomické aktivity migrantů podle občanství a gender v České republice (k 30.6.2004)

občanství	ženy	muži	celkem	podíl žen v %
Bělorusko	563	638	1201	46,88
Francie	158	571	729	21,67
KLDR	288	21	309	93,2
Mongolsko	1093	555	1648	66,32
Polsko	1040	6144	7184	14,48
Rusko	1132	1191	2323	48,73
Slovensko	19042	53475	72517	26,26
Ukrajina	12549	26874	39423	31,83
USA	603	1276	1879	17,01
Vietnam	6861	14545	21406	32,05

Pramen: www.migraceonline.cz